

Cauza C-180/96

**Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
împotriva
Comisiei Comunităților Europene**

„Agricultură — Sănătate animală — Măsuri de urgență împotriva
encefalopatiei spongiforme bovine — Boala vacii nebune”

HOTĂRÂREA CURȚII
din 5 mai 1998

În cauza C-180/96,

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de către doamna Lindsey Nicoll, de la Treasury Solicitor's Department, în calitate de agent, asistată de către domnii Nicholas Lyell, QC, Paul Lasok, QC și David Andersen, barrister, cu domiciliul ales la Luxemburg la sediul Ambasadei Regatului Unit, 14, boulevard Roosevelt,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de către domnii Dierk Boofi, consilier juridic principal, și James Macdonald Flett, membru al Serviciului juridic, în calitate de agenți, cu domiciliul ales la Luxemburg, la biroul domnului Carlos Gómez de la Cruz, membru al aceluiași serviciu, Centre Wagner, Kirchberg,

pârâtă,

susținută de

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de către domnii Arthur Brautigam și Moyra Sims, consilieri juridici, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Alessandro Morbilli, Director General al Direcției de Afaceri Juridice a Băncii Europene de Investiții, 100, boulevard Konrad Adenauer,

intervenientă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 96/239/CE a Comisiei din 27 martie 1996 privind anumite măsuri de urgență pentru protecția împotriva encefalopatiei spongiforme bovine (JO L 78, p. 47) și a altor acte ale Comisiei,

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. Gulmann, H. Ragnemalm, M. Wathelet și R. Schintgen, președinți de cameră, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann și L. Sevón (raportor), judecători,

avocat general: domnul. G. Tesouro,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator,

având în vedere raportul pentru ședință,

după ascultarea susținerilor orale ale părților în ședința din 2 iulie 1997,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 30 septembrie 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 24 mai 1996, Regatul Unit a solicitat, în temeiul articolului 173 din Tratatul CE, anularea Deciziei 96/239/CE a Comisiei din 27 martie 1996 privind anumite măsuri de urgență pentru protecția împotriva encefalopatiei spongiforme bovine (JO L 78, p. 47, denumită în continuare „decizia atacată”) și a altor acte ale Comisiei,

2 Printr-un act separat, în aceeași zi, acesta a solicitat, de asemenea, suspendarea executării deciziei atacate și/sau aplicarea anumitor măsuri provizorii. Cererea a fost respinsă prin ordonanța Curții din 12 iulie 1996, Regatul Unit/ Comisia, C-180/96R, Rec. p. 1-3903.

3 Prin ordonanța președintelui Curții din 12 septembrie 1996, Consiliul a fost autorizat să intervină în sprijinul concluziilor Comisiei.

4 Din dosar rezultă că encefalopatia spongiformă bovină (denumită în continuare „ESB”), cunoscută și sub numele de „boala vacii nebune”, a fost depistată pentru prima dată în Regatul Unit în 1986. Face parte din grupul de boli denumite encefalopatii spongiforme transmisibile, care se caracterizează printr-o degenerescență a creierului și un aspect spongios al celulelor sale nervoase la o analiză la microscop. Aceste boli diferite afectează atât omul (boala kuru în Noua Guinee și boala Creutzfeldt-Jakob care afectează în general persoanele în vârstă), cât și diversele specii de animale, printre care bovinele, ovinele (scrapia), pisica domestică și vizonul de crescătorie.

5 Originea probabilă a ESB este considerată a fi o modificare a pregătirii furajelor destinate bovinelor și care conțin proteine ce provin de la oile afectate de boala denumită „scrapie”. Boala se caracterizează printr-o perioadă de incubație de mai mulți ani în decursul căreia aceasta nu poate fi depistată, atâta timp cât animalul este în viață.

6 Pentru a lupta împotriva acestei boli, Regatul Unit a adoptat, din iulie 1988, diverse măsuri, printre care interzicerea vânzării unor furaje care sunt destinate rumegătoarelor și care conțin proteine de rumegătoare, precum și interzicerea hrănirii rumegătoarelor cu astfel de furaje („Ruminant Feed Ban”, conținut în Bovine Spongiform Encephalopathy Order 1988, SI 1988/1039, modificat ulterior). Având în vedere presupusa origine a bolii, și anume ingestia de furaje contaminate, o asemenea interdicție ar fi trebuit, potrivit opiniei oamenilor de știință, să prevină apariția oricărui nou caz de ESB la animalele născute după intrarea acesteia în vigoare.

7 Pentru a reduce riscurile pentru sănătatea oamenilor, Regatul Unit a luat, de asemenea, un număr de măsuri, printre care interzicerea vânzării și utilizării anumitor organe comestibile de bovină, care se presupune că sunt infectate [The Bovine Offal (Prohibition) Régulations 1989, SI 1989/2061, modificate ulterior]. Părțile astfel îndepărtate sunt, în special, capul și măduva spinării.

8 De asemenea, Comisia a adoptat un număr de decizii referitoare la ESB în Regatul Unit, printre care figurează și Decizia 90/200/CEE a Comisiei din 9 aprilie 1990 privind unele cerințe suplimentare pentru anumite țesuturi și organe în legătură cu encefalopatia spongiformă bovină (ESB)(JO L 105, p. 24), înlocuită de Decizia 94/474/CE a Comisiei din 27 iulie 1994 privind unele măsuri de protecție legate de encefalopatia spongiformă bovină și de abrogare a Deciziilor 89/469/CEE și 90/200/CEE (JO L 194, p. 96), și aceasta fiind modificată de Decizia 95/287/CE a Comisiei din 18 iulie 1995 (JO L 181, p. 40). Aceste măsuri diferite se referă la îndepărtarea din carnea de vită și mânzat a țesuturilor care ar putea conține agentul infecțios, precum și la hrana rumegătoarelor. Decizia 92/290/CEE a Comisiei din 14 mai 1992 privind anumite măsuri de protecție cu privire la embrionii de bovine în ceea ce privește encefalopatia spongiformă bovină (ESB) în Regatul Unit (JO L 152, p. 37) a impus de altfel condiții foarte stricte asupra exportului cu embrioni.

9 Prin comunicatul din 20 martie 1996, Spongiform Encephalopathy Advisory Committee (denumit în continuare „SEAC”), organism științific independent ce consiliază Guvernul Regatului Unit, a făcut trimitere la zece cazuri ale unei variante a bolii Creutzfeldt-Jakob, identificate la persoane în vârstă de cel mult 42 de ani. Acest comunicat era redactat astfel: „Cu toate că nu există nici o dovadă directă a unei legături, luând în considerare datele actuale și în absența oricărei alternative credibile, explicația cea mai probabilă (the most likely explanation) este că aceste cazuri sunt legate de o expunere la encefalopatia spongiformă bovină înainte de introducerea, în 1989, a interdicției privind anumite organe comestibile de bovină specificate. Acesta este un motiv de mare îngrijorare.”

10 În același comunicat, SEAC a subliniat că era imperativ ca măsurile adoptate în domeniul protecției sănătății publice să fie puse în aplicare în mod corect și a recomandat un control constant al îndepărtării complete a măduvei spinării. În plus, acesta a propus ca respectivele carcase ale bovinelor în vârstă de peste 30 de luni să fie dezosate în unități aprobate, aflate sub controlul Meat Hygiene Service, ca resturile de carne să fie clasificate drept organe comestibile de bovină specificate și ca utilizarea făinii de carne și oase provenită de la mamifere să fie interzisă în nutriția tuturor animalelor de crescătorie.

11. În aceeași zi, ministrul Agriculturii, Pescuitului și Alimentației a luat decizia de a interzice, pe de o parte, vânzarea și furnizarea de făină de carne și oase, care provine de la mamifere, precum și utilizarea acesteia în nutriția destinată tuturor animalelor de crescătorie, inclusiv a păsărilor de curte, a cailor și a peștilor de crescătorie și, pe de altă parte, vânzarea cărnii provenind de la bovine în vârstă de peste 30 de luni pentru consumul uman.

12 În același timp, un anumit număr de state membre și de țări terțe au adoptat măsuri care interzic importul de bovine sau de carne de vită și mânzat care provine din Regatul Unit sau, în cazul unor țări terțe, care provine din Uniunea Europeană.

13 La 22 martie 1996, Comitetul științific veterinar al Uniunii Europene (denumit în continuare „Comitetul științific veterinar”) a ajuns la concluzia că, pe baza datelor disponibile, nu era posibil să se dovedească transmisibilitatea ESB la oameni. Cu toate acestea, ținând seama de existența unui risc în această privință, care a fost luat întotdeauna în considerare de către comitet, acesta din urmă a recomandat ca măsurile recent adoptate de către Regatul Unit, referitoare la dezosarea carcaselor de bovine cu vârsta de peste 30 de luni, în unități aprobate, să fie puse în aplicare în ceea ce privește schimburile intracomunitare, precum și adoptarea de către Comisie a măsurilor corespunzătoare privind interzicerea utilizării de făină de carne și oase în nutriția animalelor. În plus, comitetul a estimat că orice contact între măduva spinării, pe de o parte, și grăsimea, oasele și carnea, pe de altă parte,

trebuie exclus, iar în caz contrar carcasa trebuie să fie tratată drept organ comestibil de bovină specificat. În cele din urmă, comitetul a recomandat continuarea cercetărilor privind problema de transmisibilitate a ESB la om. În anexa la prezentul aviz figurează declarația unuia dintre membrii comitetului. „pe baza datelor științifice limitate, care se întemeiază exclusiv pe evaluarea realizată plecând de la materialele care provin de la nouă bovine, nu putem fi siguri că, sub formă de mușchi, carnea de vită și mânzat nu constituie un pericol în ceea ce privește transmiterea afecțiunii ESB”.

14 La 24 martie 1996, SEAC a confirmat primele sale recomandări privind dezosarea carcaselor în unități aprobate, tratamentul în calitate de organe comestibile de bovină specificate a resturilor de carne ce conțin țesuturile nervoase și limfatice, coloana vertebrală și capul (cu excepția limbii, în cazul în care aceasta este îndepărtată fără contaminare), precum și interzicerea de a utiliza făina de carne și oase derivată de la mamifere în nutriția rumegătoarelor sau a animalelor de crescătorie (inclusiv peștii și caii) sau chiar ca îngrășământ pe terenurile la care rumegătoarele pot avea acces. Cu toate acestea, SEAC a subliniat că nu era în măsură să confirme dacă exista sau nu o legătură de cauzalitate între ESB și varianta bolii Creutzfeldt-Jakob descoperită recent și că această problemă necesita cercetări științifice mai ample.

15 La 27 martie 1996, Comisia a adoptat decizia atacată, care se întemeiază pe Tratatul CE, pe Directiva 90/425/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 privind controalele veterinare și zootehnice aplicabile în schimburile intracomunitare cu anumite animale vii și efectuate în vederea realizării pieței interne (JO L 224, p. 29), modificată de Directiva 92/118/CEE a Consiliului din 17 decembrie 1992 de stabilire a condițiilor de sănătate publică și animală care reglementează schimburile și importurile în Comunitate de produse care nu intră sub incidența condițiilor menționate, stabilite de reglementările comunitare specifice prevăzute de anexa A capitolul I la Directiva 89/662/CEE și, în ceea ce privește agenții patogeni, la Directiva 90/425/CEE (JO 1993, L 62, p. 49), în special articolul 10 alineatul (4), precum și pe Directiva 89/662/CEE a Consiliului din 11 decembrie 1989 privind controlul veterinar în cadrul schimburilor intracomunitare în vederea realizării pieței interne (JO L 395, p. 13), modificată de Directiva 92/118, în special articolul 9.

16 Articolul 10 alineatul (1) primul paragraf și alineatul (4) din Directiva 90/425/CEE prevede după cum urmează:

„1. Fiecare stat membru semnalează de îndată celorlalte state membre și Comisiei, pe lângă apariția pe teritoriul lor a bolilor prevăzute de Directiva 82/894/CEE, apariția oricărei zoonoze, boli sau cauze care ar putea să constituie un pericol grav pentru animale sau sănătatea umană.

[...]

4. În toate cazurile, Comisia examinează, în cel mai scurt termen, situația în cadrul Comitetului permanent veterinar. Comisia stabilește, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17, măsurile necesare pentru animalele și produsele prevăzute la articolul 1 și, dacă situația impune acest lucru, pentru produsele derivate de la animalele respective. Comisia urmărește evoluția situației, și, prin aceeași procedură, modifică sau abrogă deciziile luate, în funcție de evoluția situației.”

17 Articolul 1 din Directiva 90/425 se referă la animalele vii și produsele care sunt reglementate de directivele enumerate în anexa A, precum și la cele menționate la articolul 21

primul paragraf din această directivă, și anume animalele și produsele menționate în anexa B la Directiva 90/425.

18 Articolul 9 alineatul (1) primul paragraf și alineatul (4) din Directiva 89/662/CEE prevede după cum urmează:

„1. Fiecare stat membru semnalează de îndată celorlalte state membre și Comisiei atât apariția pe teritoriul său a bolilor prevăzute de Directiva 82/894/CEE, cât și apariția oricărei zoonoze, boli sau cauze care poate constitui un pericol grav pentru animale sau pentru sănătatea umană.

...

În toate cazurile, Comisia va examina situația în cel mai scurt timp, în cadrul Comitetului sanitar veterinar permanent. Ea va stabili, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17, măsurile necesare pentru produsele menționate la articolul 1 și, dacă este nevoie, pentru produsele originare sau derivate din acestea. Comisia urmărește evoluția situației și, în funcție de această evoluție, în conformitate cu aceeași procedură, modifică sau abrogă deciziile luate.”

19 Articolul 1 din Directiva 89/662 se referă la produsele de origine animală care sunt reglementate de directivele enumerate în anexa A sau de articolul 14 din această directivă, și anume produsele menționate în anexa B la această directivă.

20 Preambulul deciziei atacate se referă la publicarea noilor informații științifice, la anunțarea măsurilor suplimentare adoptate de către Guvernul Regatului Unit (dezosarea carcaselor care provin de la bovinele în vârstă de peste 30 de luni în unități aprobate, sub supravegherea Meat Hygiene Service, clasificarea resturilor de carne drept organe comestibile de bovină specificate și interzicerea utilizării de făină de carne și oase provenită de la mamifere în nutriția tuturor animalelor de crescătorie), la măsurile de interzicere a importurilor adoptate de către diferite state membre și la avizul Comitetului științific veterinar. Al cincilea, al șaselea și al șaptelea considerent au următoarea formulare:

„întrucât, în situația actuală, nu este posibil un punct de vedere definitiv privind riscul transmisibilității ESB la om; întrucât existența riscului nu poate fi exclusă; întrucât incertitudinea care rezultă a creat motive de mare îngrijorare printre consumatori; întrucât, în aceste condiții și cu titlu de măsură de urgență, este necesar să se interzică în mod provizoriu transportul oricăror bovine sau al oricărei cărnii de vită și mânzat sau produs obținut din aceasta, de pe teritoriul Regatului Unit către celelalte state membre; întrucât aceleași interdicții trebuie să fie aplicate cu privire la exporturile către țările terțe cu scopul de a se evita devierile traficului comercial;

întrucât Comisia va efectua în următoarele săptămâni o inspecție comunitară în Regatul Unit pentru a evalua punerea în aplicare a măsurilor luate; întrucât este necesar, în plus, să se aprofundeze pe plan științific domeniul de aplicare a noilor informații precum și a măsurilor care trebuie luate.

întrucât, prin urmare, prezenta decizie va trebui revăzută după o examinare a ansamblului de elemente citate anterior.”

21 Articolul 1 din decizia atacată prevede:

„În așteptarea unei examinări globale a situației și fără a aduce atingere dispozițiilor comunitare adoptate în domeniul protecției împotriva encefalopatiei spongiforme bovine, Regatul Unit nu va exporta de pe teritoriul său către celelalte state membre sau țări terțe:

- bovine vii, materiale seminale și embrioni ai acestora,
- carne de animale din specia bovină sacrificate în Regatul Unit,
- produse obținute din animale din specia bovină, sacrificate în Regatul Unit, care pot intra în lanțul alimentar uman sau animal și produse de uz medical, cosmetic sau farmaceutic,
- făină de carne și oase care provine de la mamifere”.

22 În conformitate cu articolul 3 din decizia atacată, Regatul Unit înaintează Comisiei, la fiecare două săptămâni, un raport privind aplicarea măsurilor adoptate în domeniul protecției împotriva ESB și, în conformitate cu articolul 4, prezintă „noi propuneri în vederea controlului encefalopatiei spongiforme bovine în Regatul Unit.”

23 Regatul Unit solicită, în principal, anularea deciziei atacate a Comisiei și, în subsidiar, anularea articolului 1 din decizia menționată, în măsura în care acesta se aplică: (a) bovinelor vii al căror export din Regatul Unit este autorizat de Decizia 94/474, și/sau (b) materialelor seminale și/sau embrionilor de bovine vii și/sau (c) cărnii care provine de la bovinele în vârstă de cel puțin 30 de luni sacrificate în Regatul Unit sau cărnii care provine de la bovinele certificate ca provenind din efective de animale care nu au cunoscut niciodată vreun caz de ESB și care nu au fost expuse la nici o sursă reală sau potențială de hrană contaminată cu agentul ESB și/sau (d) produselor obținute din bovine sacrificate în Regatul Unit, care pot intra în lanțul alimentar animal sau uman și materialelor de uz medical, cosmetic sau farmaceutic și/sau (e) gelatinei și/sau seului și/sau (f) exporturilor către țările terțe (cu excepția cazului în care există un risc real al devierii traficului comercial, după caz). De asemenea, acesta solicită anularea fiecăruia dintre celelalte acte atacate și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

24 Comisia și Consiliul solicită respingerea acțiunii și obligarea Regatului Unit la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în ceea ce privește „celelalte acte atacate”

25 Pe lângă anularea deciziei atacate, Regatul Unit solicită, de asemenea, anularea anumitor luări de poziție ale Comisiei, și anume anunțul din 10 aprilie 1996 prin care Comisia a indicat faptul că nu propunea o ridicare a embargoului, declarația din 13 aprilie 1996 a comisarului Fischler, prin care acesta a explicat faptul că ridicarea interdicției la export depindea de „rapiditatea Angliei de a pune în aplicare măsuri care garantează că efectivul de animale posibil contaminat cu ESB este îndepărtat din lanțul alimentar”, precum și anunțul din 8 mai 1996, prin care Comisia a indicat faptul că va propune ridicarea interdicției la export pentru anumite produse, recunoscând astfel, în mod implicit, că interdicția nu va fi ridicată pentru celelalte produse. Potrivit Regatului Unit, aceste puncte de vedere pot face obiectul unei acțiuni în temeiul articolului 173 din tratat, întrucât acestea constituie sau dezvăluie exercitarea competențelor, pretinse sau reale, ale Comisiei, în temeiul Directivelor 90/425 și 89/662. De altfel, în cazul în care Comisia are obligația de a proceda la o examinare permanentă a unei situații, asemenea puncte de vedere ar fi acte atacabile în sensul articolului 173 din tratat, întrucât acestea nu ar constitui doar simple confirmări ale unei decizii adoptate

anterior, ci acte distincte, adoptate în temeiul competențelor de care dispune Comisia și care produc efecte juridice față de persoana în cauză prin menținerea situației existente.

26 Comisia apreciază, din contra, că aceste evenimente nu constituie acte atacabile în sensul articolului 173 din tratat, întrucât nu au nici un efect juridic asupra situației dominante din Regatul Unit. În cazul în care Regatul Unit estima că, la un moment dat, faptele stabilite obligau Comisia să acționeze, acesta putea introduce acțiunea în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 175 din Tratatul CE.

27 Din jurisprudența constantă a Curții rezultă că, pentru ca un act al Consiliului sau al Comisiei să poată face obiectul unei acțiuni în anulare, trebuie ca acesta să fie destinat să producă efecte juridice (hotărârea din 27 septembrie 1988, Regatul Unit/Comisia, 114/86, Rec. p. 5289, punctul 12).

28 Acesta nu este cazul unui act al Comisiei, care reflectă intenția acesteia, sau a unuia dintre serviciile acesteia, de a urma o anumită linie de conduită (Regatul Unit/Comisia, citată anterior, punctul 13) sau a unui act care are un caracter pur confirmativ al unui act anterior, astfel încât anularea actului confirmativ s-ar confunda cu cea a unui act anterior (hotărârea din 25 octombrie 1977, Metro/Comisia, 26/76, Rec. p. 1875, punctul 4).

29 Punctele de vedere ale Comisiei, urmărite de Regatul Unit în acțiunea sa, nu erau decât simple declarații de intenție lipsite de efect juridic care nu reflectau, de altfel, decât intenția de a confirma decizia atacată.

30 Rezultă că acțiunea Regatului Unit nu este admisibilă, prin faptul că vizează luările de poziție ale Comisiei din 10 aprilie, 13 aprilie și 8 mai 1996.

Cu privire la fond

31 Regatul Unit invocă un număr mare de motive în sprijinul cererii sale de anulare a deciziei atacate. Primele trei motive sunt întemeiate, primul, pe nerespectarea, de către Comisie, a limitelor competențelor care îi sunt recunoscute de Directivele 90/425 și 89/662, al doilea, pe nerecunoașterea principiului liberei circulații a mărfurilor și al treilea, pe abuzul de putere. Al patrulea motiv al Regatului Unit se întemeiază pe lipsa motivării deciziei atacate. Regatul Unit invocă, în al cincilea rând, încălcarea principiului proporționalității, în al șaselea rând, încălcarea articolelor 6 și 40 alineatul (3) din Tratatul CE și, în al șaptelea rând, încălcarea articolului 39 alineatul (1) din tratat. Al optulea motiv se întemeiază pe nelegalitatea articolului 1 a treia liniuță din decizia atacată, în special datorită faptului că acesta nu respectă principiul securității juridice. Al nouălea motiv se întemeiază pe nelegalitatea Directivelor 90/425 și 89/662, prin aceea că ele ar avea un temei legal necorespunzător, și anume articolul 43 din Tratatul CE.

Cu privire la primele trei motive, nerespectarea condițiilor care reglementează exercitarea de către Comisie a competențelor sale, încălcarea principiului liberei circulații a mărfurilor și abuzul de putere.

32 Regatul Unit contestă faptul că a avut loc o „izbucnire” a vreunei „zoonoze, boli sau a unei alte cauze care ar putea constitui un pericol grav pentru animale sau pentru sănătatea umană” în sensul articolelor 10 alineatul (1) din Directiva 90/425 și 9 alineatul (1) din Directiva 89/662, dispoziții care autorizează Comisia să adopte decizia atacată cu titlu de măsură de salvagardare, în conformitate cu alineatul (4) din articolele menționate. Potrivit Guvernului Regatului Unit, ESB exista deja de câțiva ani înainte de adoptarea deciziei atacate și făcea

deja obiectul măsurilor adoptate de Regatul Unit și de Comisie. Decizia atacată nu era nicidecum justificată de informații care sugerau că măsurile luate deja împotriva ESB erau inefficiente sau de informații care indicau o amenințare care nu fusese mai înainte luată în considerare (întrucât deciziile anterioare erau deja întemeiate pe ideea că ESB era o zoonoză). Nu existau decât supoziții cu privire la transmisibilitatea ESB între animale. Cu privire la riscul pentru sănătatea oamenilor (presupunând că acesta există), acesta nu putea justifica decizia atacată întrucât era neglijabil, ținând seama de măsurile deja adoptate, sau se referea la perioada anterioară luării de măsuri de control a ESB.

33 Potrivit Regatului Unit, întrucât competențele conferite Comisiei de Directivele 90/425 și 89/662 trebuie să fie exercitate, în special, în vederea stabilirii și menținerii pieței interne, Comisia nu este autorizată să interzică exporturile către țările terțe. Cu privire la riscul de reimport al produselor, Regatul Unit subliniază că existența unei legislații comunitare aplicabile importurilor în Comunitate face inutilă, chiar contrară principiilor, interpretarea legislației comunitare privind schimburile intracomunitare, astfel încât să o facă, de asemenea, aplicabilă importurilor în Comunitate. În plus, Regatul Unit precizează că țările terțe își au propriile priorități și propriile standarde de protecție a sănătății și a securității, care sunt adesea întemeiate pe standarde internaționale recunoscute.

34 Competențele conferite de Directivele 90/425 și 89/662 ar trebui, de asemenea, să fie exercitate în vederea protecției sănătății publice și animale. Regatul Unit deduce din această trimitere la articolul 36 din Tratatul CE și din termenii utilizați în Directivele 90/425 și 89/662 că motivele care pot fi invocate pentru a justifica o barieră în calea liberei circulații a mărfurilor sunt limitate. Motivele economice nu sunt suficiente pentru a autoriza Comisia să acționeze.

35 Regatul Unit susține, în cele din urmă, că ar fi existat un abuz de putere, în măsura în care Comisia ar fi exercitat competența care îi este recunoscută de Directivele 90/425 și 89/662 în alte scopuri decât cele prevăzute în directivele în cauză. Rezultă, în special, din cel de-al cincilea considerent din decizia atacată, precum și din declarațiile Comisiei în perioada adoptării acestei decizii, ca aceasta a fost prezentată drept o măsură economică, care urmărea stabilizarea situației, liniștirea consumatorilor și salvagardarea industriei creșterii bovinelor.

36 Comisia răspunde că, deși ESB exista deja, comunicatele SEAC au condus la o nouă clasificare a acestei boli, care nu a mai fost considerată ca afectând numai efectivul de animale, dar și ca un pericol pentru sănătatea oamenilor. Aceste informații noi au modificat evaluarea riscului și au justificat intervenția Comisiei în temeiul Directivelor 90/425 și 89/662. În plus, Comisia subliniază că nu există nimic care să indice că noile cazuri de boală Creutzfeldt-Jakob se datorează unei expuneri anterioare interzicerii organelor comestibile de bovină specificate, dar că, în mod contrar, SEAC a recomandat adoptarea măsurilor suplimentare. De altfel, furajele infectate nu ar fi în mod obligatoriu principalul mod de transmitere. În cele din urmă, interdicția din 1988 privind furajele a întârziat să producă efecte, cea din 1989 privind organele comestibile de bovină specificate era inefficientă și sistemul de control al bovinelor era necorespunzător întrucât, în mai mult de 11 000 de cazuri, a fost imposibil de regăsit efectivul inițial de animale afectate de ESB.

37 Cu privire la măsurile pe care avea puterea să le adopte în temeiul Directivelor 90/425 și 89/662, Comisia amintește, în primul rând, că, în domeniul politicii agricole comune, organul legislativ comunitar dispune de o mare putere de apreciere. Întrucât Comisia era singura în măsură să urmărească într-o manieră constantă și atentă evoluția piețelor agricole și să acționeze cu rapiditate după caz, Consiliul poate să-i confere acesteia largi competențe de executare. Aceste competențe sunt cu atât mai justificate cu cât acestea sunt exercitate în

conformitate cu o procedură ce permite Consiliului să își rezerve propria intervenție. În cele din urmă, articolul 10 alineatul (4) din Directiva 90/425 și articolul 9 alineatul (4) din Directiva 89/662 sunt formulate în termeni generali și autorizează Comisia să acționeze „în toate cazurile” și „să adopte măsurile necesare”. Cu privire la o interdicție a circulației animalelor și a produselor în afara unei zone specificate a Comunității, adică a unei măsuri de izolare, decizia atacată este corespunzătoare.

38 De altfel, Comisia consideră că reclamantul încearcă să facă o distincție artificială între sănătatea publică și buna funcționare a pieței interne. Examineate dintr-o perspectivă pe termen lung, măsurile adoptate erau necesare realizării obiectivelor Directivelor 90/425 și 89/662, și anume protecția sănătății publice și animale în contextul bunei funcționări a pieței interne.

39 Aceasta subliniază în continuare că o lectură atentă a articolului 10 alineatul (4) din Directiva 90/425 și a articolului 9 alineatul (4) din Directiva 89/662 nu îi interzic să adopte măsuri în privința țărilor terțe atunci când acestea sunt necesare. Datorită caracterului urgent al situației și având în vedere faptul că ESB era în principal o problemă ce afecta Regatul Unit, ar fi fost în mod evident necorespunzător și ineficient ca aceasta să se întemeieze pe legislația referitoare la animale și produse care provin din țări terțe, întrucât aceasta necesita modificarea directivelor privind importurile în Comunitate sau negocieri cu țările terțe.

40 Respingând acuzația de abuz de putere, Comisia subliniază faptul că motivele deciziei atacate reies în mod clar din considerentele acesteia, care sunt în relație logică în raport cu măsurile adoptate. Aceasta susține că cel de-al cincilea considerent al deciziei trebuie să fie considerat în ansamblu și nu doar referindu-se exclusiv la teza privind preocupările consumatorilor.

41 Consiliul susține că Directivele 90/425 și 89/662 fac parte dintr-un ansamblu legislativ coerent și complet, care a fost instituit pentru a se substitui, printr-un ansamblu de norme comune, inițiativelor unilaterale luate de fiecare stat membru în conformitate cu articolul 36 din tratat. Cu privire la competențele de executare conferite Comisiei, ar rezulta din cadrul general al Tratatului CE, în care articolele 145 și 155 din Tratatul CE trebuie să fie înlocuite, precum și din cerințele practicii, că noțiunea de punere în aplicare trebuie să fie interpretată în sens larg, în special în cadrul politicii agricole comune, *a fortiori* în cazurile de urgență. În speță, Consiliul ar reține, în orice caz, un anumit control datorită compoziției actuale a Comitetului permanent veterinar și ar putea interveni, în temeiul procedurii III, varianta (b) din Decizia 87/373/CEE a Consiliului din 13 iulie 1987 de stabilire a normelor privind exercitarea competențelor de execuție conferite Comisiei (JO L 197, p. 33, așa-numita decizie „comitologie”).

42 Consiliul consideră că, în speță, Comisia și-a întemeiat decizia pe baza celei mai bune consultanțe tehnice și științifice disponibile; aceasta a procedat la consultarea obligatorie a Comitetului permanent veterinar, dar și la consultarea facultativă a Comitetului științific veterinar. În orice caz, aceasta nu putea ignora datele care au fost făcute publice de către SEAC. În aceste circumstanțe, aceasta nu ar fi comis nici o eroare evidentă în aprecierea sa inițială a riscului pentru sănătatea animală sau umană.

43 Potrivit Consiliului, textele Directivelor 90/425 și 89/662 privind măsurile de protecție nu impun Comisiei nici o limită, nici în ceea ce privește alegerea măsurilor, a metodei ce trebuie urmată pentru a acționa în situația respectivă și nici în ceea ce privește măsurile adoptate. Izolarea este prevăzută de cele două directive și a făcut, de altfel, obiectul deciziilor în materie de febră aftoasă și de pestă cabalină africană. ESB se diferențiază de aceste boli contagioase, însă măsurile de izolare au fost totuși justificate de faptul că boala era larg răspândită pe o

mare parte a teritoriului Regatului Unit și existau dificultăți care rezultau din deficiențe în identificarea animalelor și în controlarea mișcărilor acestora, precum și din numărul insuficient de declarații de cazuri înainte de 1988.

44 Prin urmare, Consiliul consideră că măsurile de urgență au fost aplicate exporturilor comunitare către țările terțe în mod întemeiat. Articolul 43 din tratat ar constitui un temei legal corespunzător și suficient în ceea ce privește schimburile de produse agricole cu țările terțe și nici un element din Directivele 90/425 și 89/662 nu ar permite să se concluzioneze că, în mod expres, Consiliul ar fi limitat competențele pe care Comisia le exercită în temeiul clauzei de salvagardare, excluzând în mod explicit exporturile către țările terțe. De altfel, cerințele în domeniul sănătății publice ar fi indivizibile și universale și, prin urmare, era de neconceput ca două categorii de norme să se aplice în funcție de destinația produselor, Comunitate sau țări terțe. În orice caz, extinderea unei interdicții la exporturile către țările terțe ar fi fost deja justificată prin unica preocupare de a preveni devierile traficului comercial.

45 Potrivit Consiliului, competența Comisiei ar include nu numai toate produsele definite în Directivele 90/425 și 89/662, ci s-ar răsfrânge, de asemenea, și asupra produselor originare sau a produselor derivate care ar putea să nu fie menționate de către aceste directive.

46 Cu privire la argumentul referitor la abuzul de putere pe motiv că decizia ar fi fost adoptată pentru a liniști consumatorii, Consiliul susține că este vorba de o distincție eronată și citează, în această privință, punctul 4 din concluziile avocatului general din hotărârea din 15 aprilie 1997, *Bakers of Nailsea (C-27/95, Rec. p. 1-1847)*, conform căreia „punerea în aplicare a unui sistem corespunzător de control igienic și sanitar al cărnii contribuie, în plus și într-un mod decisiv, la sporirea încrederii pieței în calitatea și sănătatea produsului”.

47 Pentru a determina dacă, adoptând decizia atacată, Comisia acționa în cadrul competențelor conferite de Directivele 90/425 și 89/662, este necesar să se verifice dacă respectivele condiții de adoptare a măsurilor de salvagardare în sensul celor două directive erau îndeplinite, dacă îi era permis Comisiei să interzică exporturile, dacă această interdicție se putea extinde și asupra țărilor terțe și, în cele din urmă, dacă acțiunea Comisiei nu a fost în alt scop decât cel indicat, comițându-se astfel un abuz de putere.

48 Articolul 10 alineatul (1) din Directiva 90/425 și articolul 9 alineatul (1) din Directiva 89/662 prevăd că „apariția oricărei zoonoze, boli sau cauze care ar putea să constituie un pericol grav pentru animale sau sănătatea umană” permite adoptarea măsurilor de salvagardare.

49 În speță, este necesar să se verifice în special dacă aceste comunicate ale SEAC, care susțin că ESB era explicația cea mai probabilă („the most likely explanation”) pentru izbucnirea acelei noi variante a bolii Creutzfeldt-Jakob, au permis adoptarea măsurilor de salvagardare, în timp ce ESB exista deja de mai mulți ani, dacă măsurile erau adoptate atât de Regatul Unit, cât și de Comunitate, și dacă riscul acestei boli pentru om era luat deja în considerare.

50 În această privință, este necesar să se evidențieze că, în sensul Directivelor 90/425 și 89/662, faptul că o zoonoză, boală sau cauză este percepută ca putând constitui un pericol grav justifică competența Comisiei de a adopta măsurile de salvagardare.

51 Obiectivul Directivelor 90/425 și 89/662 este de a permite Comisiei să intervină rapid pentru a evita propagarea unei boli în rândul animalelor sau orice amenințare la adresa sănătății oamenilor. Ar fi contrar acestui obiectiv să nu i se recunoască posibilitatea de a adopta măsurile necesare, ca urmare a publicării de noi informații care modifică semnificativ

ceea ce se știe cu privire la o anumită boală, în special în ceea ce privește transmisibilitatea sau consecințele acesteia, pe motiv că boala ar exista de mai mult timp.

52 În speță, noua informație conținută în comunicatele SEAC consta în trecerea de la o ipoteză teoretică la posibilitatea unei legături între ESB și boala Creutzfeldt-Jakob. În conformitate cu „explicația cea mai probabilă”(„the most likely explanation”), cazurile de boală Creutzfeldt-Jakob erau legate de o expunere la ESB înainte de introducerea în 1989 a interdicției privind anumite organe comestibile de bovină specificate.

53 Chiar dacă ESB exista anterior, noile informații comunicate de către SEAC modificau în mod semnificativ percepția pericolului pe care această boală îl reprezenta pentru sănătatea oamenilor și autoriza astfel Comisia să adopte măsuri de salvagardare în sensul Directivelor 90/425 și 89/662.

54 Cu privire la competențele Comisiei, Directivele 90/425 și 89/662 sunt redactate într-o manieră foarte amplă, prin aceea că ele autorizează Comisia să adopte „măsurile necesare” în ceea ce privește animalele vii, produsele derivate din aceste animale, produsele de origine animală și produsele derivate din acestea, fără să fie prevăzute limite în ceea ce privește domeniul de aplicare a măsurilor în timp sau spațiu.

55 Din dispozițiile Directivelor 90/425 și 89/662 rezultă că numai animalele și produsele de origine animală care îndeplinesc condițiile prevăzute de aceste directive pot fi destinate schimburilor comerciale. Autorităților statelor membre de expediere le revine responsabilitatea de a controla îndeplinirea acestor condiții înainte de a emite autorizațiile de export (articolele 3 și 4 din Directiva 90/425 și articolele 3 și 4 din Directiva 89/662).

56 În cazul descoperirii, la locul de destinație a unui lot sau în timpul transportului, a prezenței unei zoonoze, boli sau cauze care poate constitui un pericol grav pentru animale sau pentru sănătatea umană, Directivele 90/425 și 89/662 prevăd că autoritățile competente ale statului membru de destinație pot ordona punerea în carantină a animalului sau a lotului de animale în cea mai apropiată stație de carantină sau să fie sacrificat și/sau distrus sau sacrificarea și/sau distrugerea acestuia [articolul 8 alineatul (1) litera (a) primul paragraf din Directiva 90/425], sau distrugerea lotului produselor de origine animală sau orice altă utilizare prevăzută de normele comunitare [articolul 7 alineatul (1) litera (a) primul paragraf din Directiva 89/662].

57 Aceste dispoziții sunt suficiente pentru a demonstra că, în caz de zoonoză, boală sau oricare altă cauză care poate constitui un pericol grav pentru animale sau pentru om, imobilizarea animalelor și a produselor și izolarea acestora pe un teritoriu determinat este o măsură corespunzătoare, întrucât aceasta poate rezulta atât din deciziile autorităților statului membru exportator, cât și din cele ale statului membru importator.

58 Este necesar să se admită că, după caz, eficacitatea unei asemenea izolări face necesară o interdicție totală a circulației animalelor și a produselor în afara frontierelor statului membru în cauză, afectând astfel exportul către țările terțe.

59 În această privință, este necesar să se sublinieze că Directivele 90/425 și 89/662 nu exclud în mod explicit competența Comisiei de a interzice exportul către țările terțe. De asemenea, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 23 din concluziile sale, o asemenea limitare nu se poate deduce din împrejurarea la care directivele menționate anterior fac trimitere la controalele „aplicabile în schimburile intracomunitare”, întrucât competențele Comisiei nu

sunt condiționate de măsurile adoptate să fie necesare în scopul protecției sănătății într-o piață unică.

60 În cele din urmă, trebuie reamintit că, de îndată ce Comisia dispune de o mare putere de apreciere, în special în ceea ce privește sfera de aplicare a măsurilor pe care aceasta le adoptă, controlul instanței comunitare trebuie să se limiteze la a examina dacă exercitarea unei astfel de puteri nu este lovită de o eroare evidentă sau de un abuz de putere sau dacă însăși Comisia nu a depășit în mod evident limitele puterii sale de apreciere (a se vedea hotărârea din 25 ianuarie 1979, Racke, 98/78, Rec. 69, punctul 5).

61 În speță, noile publicații științifice stabiliseră probabilitatea unei legături între o boală care afectează efectivul de bovine din Regatul Unit și o boală mortală care afectează omul și pentru care nu se cunoaște în prezent nici un remediu.

62 Având în vedere, pe de o parte, incertitudinea în ceea ce privește caracterul complet și eficiența măsurilor adoptate anterior de către Regatul Unit și Comunitate și, pe de altă parte, riscurile considerate grave pentru sănătatea publică (a se vedea ordonanța din 12 iulie 1996, Regatul Unit/Comisia, citată anterior, punctul 63), Comisia nu a depășit în mod evident limitele puterii sale de apreciere, străduindu-se să izoleze această boală pe teritoriul Regatului Unit prin interzicerea exporturilor de bovine, carne de vită și mânzat și produse derivate din acest teritoriu și destinate atât celorlalte state membre cât și țărilor terțe.

63 În cazul în care o asemenea măsură are un efect asupra liberei circulații a mărfurilor, nu rezultă că aceasta contravine dreptului comunitar de îndată ce este adoptată în conformitate cu directivele care vizează tocmai asigurarea liberei circulații a produselor agricole (a se vedea, în acest sens, hotărârea din 29 februarie 1984, Rewe-Zentrale, 37/83, Rec. p. 1229, punctul 19), cu condiția ca aceasta să respecte principiile generale ale dreptului comunitar dintre care, în special, principiul proporționalității, care va fi examinat în cadrul celui de-al cincilea motiv.

64 În ceea ce privește motivul întemeiat pe existența unui abuz de putere, este necesar să se aducă aminte că, în conformitate cu jurisprudența constantă, constituie un abuz de putere adoptarea, de către o instituție comunitară, a unui act, cu unicul scop sau cel puțin cu principalul scop de a atinge alte obiective decât cele declarate sau de a evita o procedură special prevăzută de tratat pentru a face față circumstanțelor cazului (a se vedea, în special, hotărârea din 12 noiembrie 1996, Regatul Unit/Consiliul, C-84/94, Rec. p. 1-5755, punctul 69).

65 Astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 21 din concluziile sale, nu ar fi corect să se rețină, din ansamblul de considerente ale deciziei atacate, doar teza referitoare la preocupările pentru consumatori pentru a descrie obiectivul deciziei.

66 În cazul în care obiectivul unei decizii trebuie cercetat în cadrul analizei considerentelor acesteia, această analiză trebuie să se refere la text în ansamblu și nu doar la un element izolat. În speță, rezultă din ansamblul considerentelor deciziei atacate că adoptarea măsurilor provizorii de către Comisie s-a făcut din preocuparea față de riscul de transmisibilitate a ESB la om, după examinarea măsurilor adoptate de Regatul Unit și după consultarea Comitetului științific veterinar și a Comitetului permanent veterinar.

67 De altfel, nici un element al dosarului nu permite sprijinirea tezei conform căreia unicul sau principalul scop al Comisiei ar fi fost de natură economică mai degrabă decât protecția sănătății.

Prin urmare, primele trei motive întemeiate pe nerespectarea condițiilor care reglementează exercitarea de către Comisie a competențelor sale, încălcarea principiului de liberă circulație a mărfurilor și abuzul de putere trebuie să fie respinse.

Cu privire la motivul întemeiat pe lipsa motivării

69 Regatul Unit consideră că decizia atacată nu precizează, nerespectând articolul 190 din Tratatul CE, motivele care justifică interzicerea exporturilor și, în special, nici pe cele pentru care Comisia a estimat că măsurile adoptate anterior pentru a proteja sănătatea umană sau animală împotriva ESB erau insuficiente sau necorespunzătoare.

70 În această privință, ar trebui să se sublinieze că, în cazul în care este adevărat că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, motivarea cerută de articolul 190 din tratat trebuie să indice în mod clar și neechivoc raționamentul autorității comunitare, autorul actului incriminat, astfel încât să le permită părților în cauză să cunoască justificările măsurii adoptate pentru apărarea drepturilor acestora și Curții să își exercite controlul, nu este necesar totuși ca aceasta să specifice toate elementele de fapt și de drept relevante. Problema dacă motivarea unei decizii îndeplinește cerințele articolului 190 trebuie apreciată nu doar în ceea ce privește formularea, ci și contextul acesteia, precum și ansamblul de norme juridice care reglementează materia respectivă. În plus, gradul de precizie a motivării unei decizii trebuie să fie proporțional cu posibilitățile materiale și condițiile tehnice sau de timp la care aceasta trebuie să intervină (a se vedea, în special, hotărârea din 14 februarie 1990, Delacre și alții/Commission, C-350/88, Rec. p. 1-395, punctele 15 și 16).

71 În speță, rezultă din al doilea considerent al deciziei atacate, despre care este necesar să se amintească că a fost adoptată în condiții de urgență, că motivarea acesteia de către Comisie s-a făcut în special prin constatarea că Regatul Unit adoptase, în urma comunicatelor SEAC, măsuri suplimentare care vizau o mai bună protecție a consumatorilor împotriva ESB. Această trimitere la măsurile adoptate de către statul membru care avea cea mai mare experiență în domeniul ESB era suficientă, în sine, să motiveze decizia Comisiei de a adopta, de asemenea, măsuri suplimentare.

72 Formularea celui de-al cincilea considerent al deciziei atacate arată totuși, într-o manieră și mai clară, necesitatea măsurilor de urgență, prin care se urmărește în mod explicit riscul de transmisibilitate a ESB la om.

73 Cu privire la motivarea interzicerii exporturilor din Regatul Unit, ar trebui să se considere că decizia atacată se situează în contextul problematicii ESB și ca nu mai era necesar să se precizeze motivele pentru care Regatul Unit era în special interesat. În plus, interzicerea exporturilor era suficient de motivată de incertitudinea în ceea ce privește riscul, de urgența și de caracterul provizoriu al măsurii, punerea în aplicare a acestei interdicții la export către țările terțe fiind, de asemenea, motivată de riscul de deviere a traficului comercial (al cincilea considerent).

74 O asemenea motivare permitea cu siguranță Regatului Unit să cunoască justificările măsurilor adoptate și Curții să își exercite controlul asupra legalității acestor măsuri.

75 În consecință, motivul privind lipsa motivării trebuie respins.

Cu privire la al cincilea motiv întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității

76 În cadrul motivului întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității, Regatul Unit susține că decizia atacată era necorespunzătoare în ceea ce privește obiectivul de protecție a sănătății publice sau animale, întrucât acesta adoptase deja măsurile adecvate, care fuseseră, de asemenea, adoptate și la nivel comunitar, măsuri a căror eficiență a fost demonstrată prin scăderea rapidă a incidenței ESB în Regatul Unit.

77 Nici interdicția de a exporta animalele vii nu ar mai fi fost necesară. De la adoptarea Deciziei 94/474, singurele animale vii care puteau fi încă exportate erau bovinele de sub șase luni descendente din vaci la care ESB nu era nici suspectată și nici confirmată, adică animale care nu au fost niciodată hrănite cu făină de carne provenind de la animale și care nu au avut niciodată contact cu focarele de ESB.

78 Comitetul științific veterinar ajunsese deja la concluzia că materialul seminal nu prezenta nici un risc de transmitere a ESB. În cazul embrionilor, exista deja o decizie care interzicea exportul de embrioni care proveneau de la femelele născute înainte de 18 iulie 1988 sau descendente din femele la care ESB era confirmată sau suspectată.

79 În ceea ce privește carnea proaspătă, articolul 4 din Decizia 94/474, astfel cum a fost modificată de Decizia 95/287, interzice deja în Regatul Unit expedierea către celelalte state membre a cărnii proaspete, alta decât: (i) cea provenind de la animalele în vârstă de mai puțin de doi ani și jumătate la data sacrificării sau (ii) cea provenind de la bovine care, pe teritoriul Regatului Unit, au stat exclusiv în exploatații în care nu s-a confirmat nici un caz de ESB în decurs de șase ani sau (iii) carnea dezosată provenind de la bovinele în vârstă de peste doi ani și jumătate la data sacrificării și care au stat în mod constant într-o exploatație în care fuseseră confirmate unul sau mai multe cazuri de ESB în decurs de șase ani, însă din care au fost îndepărtate țesuturile adezive, inclusiv țesuturile nervoase și limfatice aparente. Nici un element nu arată că asemenea măsuri nu erau corespunzătoare și ca era necesar să se adopte măsuri suplimentare. De altfel, lucrările de cercetare independente au arătat că, luată de pe mușchi, carnea, chiar dacă provine de la animale afectate din punct de vedere clinic, nu prezintă o infectivitate detectabilă.

80 Cu privire la produsele obținute din bovinele sacrificate în Regatul Unit și care pot intra în lanțul alimentar uman sau animal și din materiale destinate uzului medical, cosmetic sau farmaceutic, Regatul Unit consideră că nu este justificată interzicerea exportului acestor materiale, atunci când se poate garanta proveniența acestora de la efective de animale care nu au avut nici un caz de ESB și care nu au fost expuse unor surse ale agentului ESB.

81 Cu privire la interdicția la export către țările terțe, Regatul Unit consideră că riscul de reimport în statele membre este inexistent pentru o serie de motive practice, și anume limitarea numărului de țări terțe autorizate să exporte bovine, carne de vită și mânzat proaspătă sau produse pe bază de carne către statele membre ale Comunității, condițiile stricte de export, controalele exercitate în conformitate cu dispozițiile privind restituirile la export și existența drepturilor vamale de import. În ceea ce privește condițiile aplicabile materialului seminal și embrionilor de bovine, acestea fac imposibilă orice import, într-un stat membru, de produse care provin din Regatul Unit, printr-o țară terță.

82 În plus, Regatul Unit consideră că decizia atacată este discriminatorie, întrucât aceasta nu impune o astfel de interdicție la export decât în privința cărnii de vită și mânzat originară din Regatul Unit, fără a impune nici cea mai mică măsură de salvagardare celorlalte state membre care cunosc cazuri de ESB și unde, în plus, măsurile privind separarea organelor comestibile nu sunt la fel de dezvoltate ca în Regatul Unit. De asemenea, decizia atacată este discriminatorie și prin faptul că aceasta nu ar putea restabili încrederea consumatorului decât

în statele membre altele decât Regatul Unit, iar aceasta pe seama încrederii consumatorului britanic.

83 În cele din urmă, Regatul Unit subliniază că interdicția adoptată era excesivă, iar Comisia dispunea de numeroase soluții alternative, în special acelea de a adopta la nivel comunitar o interdicție generală privind utilizarea țesuturilor bovine cele mai susceptibile să conțină agentul infecțios ESB, de a institui, la nivel comunitar, interdicția (deja adoptată de Regatul Unit) privind vânzarea, în vederea consumului uman, de carne de vită și mânzat care provine de la efectivul de animale din Regatul Unit în vârstă de peste 30 de luni sau chiar de a completa această ultimă opțiune prin impunerea de condiții mai severe pentru exportul, către celelalte state membre, de carne de vită și mânzat care provine de la animalele mai tinere.

84 Comisia își prezintă decizia drept o măsură de izolare, destinată eradicării bolii, combinată cu măsuri de susținere a pieței și cu alte măsuri de sprijin. Aceasta consideră că izolarea este universal recunoscută drept un răspuns legitim la o problemă precum cea în speță pentru a evita răspândirea bolii. Identificarea Regatului Unit ca zonă de izolare se datora faptului că, din cauza unor diverși factori, nu ar fi fost adecvat să se creeze zone locale de izolare și că 99,7% dintre cazurile confirmate de ESB surveniseră în Regatul Unit. De asemenea, Comisia precizează că directivele privind bolile specifice prevăd că zonele de izolare trebuie să fie definite în funcție de barierele naturale și de controalele administrative.

85 Comisia consideră că decizia atacată este justificată, prin aceea că vizează animalele vii, având în vedere reevaluarea importanței îndoielilor existente, în special în ceea ce privește existența agentului ESB la animalele tinere, incertitudinile asociate sistemului care permite urmărirea animalelor și identificarea acelor care au fost expuse riscului, incertitudinea în ceea ce privește vârsta animalului la data sacrificării sau chiar riscul unei transmiteri verticale sau orizontale.

86 Cu privire la materialul seminal, interdicția a fost ridicată ca urmare a unui aviz al Comitetului științific veterinar. Aceasta nu afecta totuși validitatea deciziei atacate care, în calitate de măsură de urgență, era justificată de riscul unei transmiteri verticale, de cercetările în continuă desfășurare referitoare la transmiterea prin transfer de embrioni la vacile însămânțate cu material seminal de la taurii bolnavi de ESB sau chiar de absența unui aviz recent al Comitetului științific veterinar în această privință.

87 Aceleași justificări ar trebui să fie luate în considerare în ceea ce privește embrionii, precum și avizul Comitetului științific veterinar, conform căruia există dovezi ale unei transmiteri a scrapiei prin transfer de embrioni.

88 De altfel, Comisia amintește că îndoielile referitoare la carne, în special în ceea ce privește funcționarea sistemului de indentificare și de reperaj al animalelor în Regatul Unit și eficacitatea punerii în aplicare a măsurilor de control pentru eliminarea organelor comestibile de bovină specificate. De asemenea, aceasta precizează că toate bucățile de carne conțin cantități mici de țesut limfatic și că unul dintre membrii Comitetului științific veterinar nu exclusese riscul prezentat de carnea sub formă de mușchi.

89 Considerații similare s-ar aplica produselor derivate, precum seul și gelatina. În ceea ce privește faina de carne și oase care provine de la mamifere, aceasta ar fi principala cauză de epidemie de ESB.

90 De asemenea, Comisia consideră că decizia era necesară prin faptul că aceasta vizează exporturile către țările terțe. Aceste exporturi nu ar reprezenta decât aproximativ 5% din

producția britanică de carne de vită, ceea ce ar însemna că prețul plătit pentru o eficiență absolută a măsurilor de izolare ar fi relativ scăzut. De altfel, ar exista un risc de reimport al animalelor, al cărnii sau al produselor derivate, eventual sub o altă formă și, în anumite circumstanțe, sub o altă origine. În cele din urmă, riscul de fraudă ar fi real, în cazul în care datele disponibile în materie de fraudă în ceea ce privește restituirile la export ar fi luate în considerare. Potrivit Comisiei, eficiența măsurilor adoptate ar fi fost pusă în pericol, în cazul în care acestea nu ar fi inclus exporturile către țările terțe și, în acest sens, interdicția privind exporturile către țările terțe este o parte integrantă și necesară a deciziei atacate și, prin urmare, conformă cu principiul proporționalității. În plus, o lipsă de acțiune în ceea ce privește exporturile către țările terțe nu ar fi fost cu siguranță compatibilă nici cu obligațiile pe care tratatul le impune Consiliului și Comisiei, în special aceea de a ține seama de poziția producției agricole comunitare pe piețele mondiale, nici cu obligațiile internaționale bilaterale și multilaterale ale Comunității.

91 Comisia contestă în continuare argumentul conform căruia decizia ar fi discriminatorie. Aceasta amintește că 99,7% din cazurile de ESB au survenit în Regatul Unit și că celelalte state membre în care au fost înregistrate câteva cazuri au adoptat o politică de sacrificare a întregului efectiv de animale.

92 Comisia consideră că nu era posibilă adoptarea unei alte soluții. O interdicție a anumitor organe comestibile de bovine specificate la scară comunitară nu ar fi contribuit la eradicarea ESB și ar fi avut o utilitate foarte limitată, având în vedere incidența neglijabilă a ESB în celelalte state membre. De altfel, eficientizarea unei asemenea măsuri ar fi necesitat mult timp, ceea ce era nepotrivit ținând seama de urgența situației. Cu privire la îmbunătățirea controlului și la certificarea anumitor tipuri de carne, ar fi fost vorba de răspunsuri necorespunzătoare, având în vedere urgența și îndoilele referitoare la eficiența sistemelor de control britanice.

93 În cele din urmă, Comisia subliniază că, pentru a aprecia proporționalitatea deciziei atacate, este necesară examinarea acesteia cu privire la ansamblul măsurilor adoptate, pentru o sumă de aproximativ 2,5 miliarde ECU (în special, modificarea nivelurilor de lucru, măsuri de sprijin excepționale în Regatul Unit și în alte state membre, prime pentru prelucrarea vițelilor, sprijin pentru venitul producătorilor de carne de vită și mânzat, măsuri în favoarea exportatorilor, ajutor pentru stocarea privată a cărnii de mânzat, restituiri la export, acțiuni de promovare în favoarea cărnii de vită și mânzat de calitate, ajutor pentru cercetare).

94 În replică, Regatul Unit precizează că, în cazul în care o măsură de izolare este adaptată unei boli foarte contagioase, precum febra aftoasă, transmisibilă pe cale aeriană, având o scurtă perioadă de incubație, aceasta nu este utilă pentru a eradica o boală necontagioasă, transmisibilă prin alimentație și care prezintă o perioadă de incubație lungă. De altfel, izolarea nu ar contribui la eradicarea ESB mai mult decât soluțiile alternative propuse de Regatul Unit.

95 În răspunsul său, Comisia insistă asupra faptului că decizia atacată nu era decât o primă etapă dintr-o strategie globală. Era vorba de o măsură tranzitorie (al cincilea considerent) și de urgență (titlu), supusă unei reexaminări (al șaselea și al șaptelea considerent, articolele 1 și 3) și care trebuie să fie urmată de alte măsuri destinate controlului și eradicării bolii (articolul 4).

96 Este necesar să se reamintească faptul că principiul proporționalității, care face parte din principiile generale ale dreptului comunitar, cere ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este corespunzător și necesar pentru realizarea obiectivelor legitime urmărite de reglementarea în cauză, dat fiind că, atunci când se oferă să se aleagă între mai multe măsuri corespunzătoare, este necesar să se recurgă la cea care constrânge cel

mai puțin și că inconveniente cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile urmărite (hotărârile din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, Rec. p. 1-4023, punctul 13, din 5 octombrie 1994, Crispoltoni și alții, C-133/93, C-300/93 și C-362/93, Rec. p. 1-4863, punctul 41).

97 În ceea ce privește controlul judiciar al condițiilor citate anterior, organul legislativ comunitar dispune, în materie de politică agricolă comună, de o putere discreționară care corespunde responsabilităților politice pe care articolele 40- 43 din tratat i le atribuie. În consecință, doar caracterul în mod clar necorespunzător al unei măsuri adoptate în acest domeniu, în raport cu obiectivul pe care instituția competentă intenționează să îl urmărească, poate afecta legalitatea unei asemenea măsuri (a se vedea hotărârile citate anterior Fedesa și alții, punctul 14 și Crispoltoni și alții, punctul 42).

98 La data adoptării deciziei atacate, exista o mare incertitudine referitoare la riscurile prezentate de animalele vii, carnea de vită și mânzat sau produsele derivate.

99 Cu toate acestea, trebuie admis că, atunci când incertitudinile se mențin în ceea ce privește existența sau mărimea riscului pentru sănătatea oamenilor, instituțiile pot lua măsuri de protecție fără să mai fie necesar să aștepte ca realitatea și gravitatea acestor riscuri să fie demonstrată pe deplin.

100 Această abordare este susținută de articolul 130 R alineatul (1) din Tratatul CE, conform căruia protecția sănătății oamenilor ține de obiectivele politicii comunitare în domeniul mediului. Alineatul (2) din același articol prevede că această politică, care vizează un nivel de protecție ridicat, se întemeiază în special pe principiile precauției și acțiunii preventive și că cerințele în materie de protecție a mediului trebuie integrate în definiția și punerea în aplicare a altor politici ale Comunității.

101 Decizia atacată a fost luată cu titlul de „măsură de urgență”, adoptând o interdicție la export „de tip tranzitoriu” (al cincilea considerent). De altfel, Comisia recunoaște necesitatea de a aprofunda pe plan științific domeniul de aplicare a noilor informații și măsurile care trebuie luate și, în consecință, necesitatea de a revizui decizia atacată după o examinare a situației în ansamblu (al șaptelea considerent).

102 Cu privire la animalele vii, având în vedere interdicția la export deja adoptată de Decizia 94/474, interdicția la export care rezultă din decizia atacată nu vizează decât bovinele în vârstă de sub șase luni descendente din vaci la care ESB nu era nici suspectată și nici confirmată. Cu toate acestea, incertitudinile științifice referitoare la modurile de transmitere a ESB, în special în ceea ce privește transmisibilitatea prin mamă, asociate cu absența marcării animalelor și a controlului mișcărilor acestora au condus la concluzia că nu este posibil să se aibă certitudinea că un vițel este un descendent al unei vaci care nu este nicidecum afectată de ESB sau, chiar dacă acesta era cazul, că este la rândul lui neafectat total de această boală.

103 Interzicerea exportului de bovine vii nu poate fi, prin urmare, considerată o măsură evident necorespunzătoare.

104 Cu privire la carnea de vită și mânzat, este suficient să se aducă aminte că, datorită lungii perioade de incubație a bolii, orice animal în vârstă de șase luni sau mai mult trebuia tratat ca fiind potențial infectat cu ESB, chiar dacă acesta nu prezenta semnele bolii. În Regatul Unit au fost adoptate măsuri speciale privind sacrificarea animalelor și tranșarea cărnii. Cu toate acestea, numai începând din mai 1995 s-au efectuat controale inopinate în întreprinderile din Regatul Unit pentru a verifica punerea în aplicare a acestor măsuri (*Bovine Spongiform*

Encephalopathy in Great Britain, A Progress Report, noiembrie 1995, punctul 16), controale care au arătat că un procent important din abatoare nu respectau dispozițiile legale.

105 De altfel, reiese din raportul din 11 iulie 1994 al Comitetului științific veterinar că, în toate cazurile, carnea conținea resturi de țesuturi nervoase și limfactice. De asemenea, potrivit declarației unui membru din acest Comitet, care este anexată avizului Comitetului științific veterinar din 22 martie 1996, pericolul transmiterii infecției prin carne sub formă de mușchi nu era exclus din punct de vedere științific (a se vedea punctul 13 din prezenta hotărâre).

106 Prin urmare, interzicerea exportului de carne de vită și mânzat nu poate fi considerată o măsură evident necorespunzătoare.

107 În ceea ce privește materialul seminal și embrionii, este suficient ca, în această privință, să se aducă aminte că riscul de transmitere verticală nu era definitiv exclus în momentul adoptării deciziei atacate.

108 Cu privire la alte produse precum seul și gelatina, este necesar să se considere că, prin interzicerea exporturilor acestora până la efectuarea unei reexaminări globale a situației, Comisia a dat dovadă de o prudență corespunzătoare.

109 În ceea ce privește interdicția la export către țările terțe, era vorba de o măsură corespunzătoare, întrucât aceasta permitea garantarea eficienței măsurii prin izolarea pe teritoriul Regatului Unit a tuturor elementelor susceptibile de a fi infectate cu ESB. Limitarea numărului de țări terțe din care importurile sunt autorizate și controalele la import nu permit totuși excluderea oricărei posibilități de reimport al cărnii sub o altă formă sau de deviere a traficului comercial.

110 Regatul Unit a sugerat măsurile alternative care erau posibile. Cu toate acestea, ținând seama de gravitatea pericolului și de urgența situației, Comisia nu a reacționat într-o manieră evident necorespunzătoare prin adoptarea, cu titlu tranzitoriu și prin așteptarea unor informații științifice mai ample, a unei interdicții globale la exportul de bovine, carne de vită și mânzat și de produse derivate.

111 Prin urmare, motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității este respins.

Cu privire la al șaselea motiv întemeiat pe încălcarea articolelor 6 și 40 alineatul (3) din tratat

112 Potrivit Regatului Unit, Comisia a încălcat articolele 6 și 40 alineatul (3) din tratat, întrucât a acționat în mod discriminatoriu împotriva producătorilor britanici în raport cu cei din celelalte state membre și, de asemenea, împotriva consumatorilor britanici în raport cu cei din celelalte state membre, în timp ce nici un motiv obiectiv nu justifica această diferență de tratament.

113 Comisia răspunde că măsurile adoptate sunt independente de naționalitate, însă se bazează pe locația geografică. De altfel, decizia atacată ar fi afectat persoanele fizice și operatorii din și în alte state membre. În orice caz, ținând seama de situație, chiar dacă a existat o diferență de tratament, este incontestabil faptul că aceasta ar fi putut fi justificată obiectiv de circumstanțe.

114 În această privință, este necesar să se amintească faptul că, în conformitate cu jurisprudența constantă, principiul nediscriminării între producătorii și consumatorii din

Comunitate, consacrat la articolul 40 alineatul (3) al doilea paragraf din tratat, urmărește ca situațiile comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situațiile diferite să nu fie tratate în mod asemănător, numai în cazul în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea, în special, hotărârea din 20 septembrie 1988, Spania/Consiliul, 203/86, Rec. p. 4563, punctul 25).

115 În speță, nu a fost niciodată contestat faptul că, la data deciziei atacate, aproape toate cazurile de ESB în Europa erau înregistrate în Regatul Unit.

116 Având în vedere aceasta, potrivit criteriului obiectiv al incidenței ESB, situația din Regatul Unit nu se putea compara cu cea din celelalte state membre, astfel încât, prin adoptarea unei decizii de izolare a animalelor și a produselor pe teritoriul Regatului Unit, Comisia nu a încălcat articolul 40 alineatul (3) al doilea paragraf din tratat.

117 Prin urmare, motivul întemeiat pe încălcarea principiului nediscriminării nu este întemeiat.

Cu privire la al șaptelea motiv întemeiat pe încălcarea articolului 39 alineatul (1) din tratat

118 Regatul Unit consideră că decizia nu este justificată de nici unul dintre obiectivele politicii agricole comune enunțate la articolul 39 alineatul (1). În fapt, departe de a contribui la creșterea productivității agriculturii sau de a asigura un nivel de trai echitabil populației agricole, decizia a creat un prejudiciu în detrimentul operatorilor din sectorul cărnii de vită și din sectoarele conexe ale Regatului Unit, a destabilizat piața Comunității și, întrucât este imposibil să se furnizeze produsele vizate în alte state membre, a împiedicat asigurarea de prețuri rezonabile consumatorilor.

119 Comisia amintește că protecția sănătății animale și publice face parte integrantă din politica agricolă comună și că sănătatea publică este o problemă de importanță majoră. De altfel, nici unul dintre obiectivele enunțate la articolul 39 alineatul (1) nu poate fi atins fără gradul necesar de încredere a consumatorului și fără controalele necesare ale sănătății publice.

120 În această privință, este necesar să se aducă aminte că, în conformitate cu articolul 129 alineatul (1) al treilea alineat din Tratatul CE, cerințele în materie de protecție a sănătății sunt o componentă a altor politici ale Comunității și că, în conformitate cu jurisprudența Curții, urmărirea obiectivelor politicii agricole comune nu poate face abstracție de cerințele de interes general, precum protecția consumatorilor sau a sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor, cerințe de care instituțiile comunitare trebuie să țină seama în exercitarea competențelor lor (hotărârea din 23 februarie 1988, Regatul Unit/Consiliul, 68/86, Rec. p. 855, punctul 12).

121 De altfel, protecția sănătății contribuie la realizarea obiectivelor politicii agricole comune, menționate la articolul 39 alineatul (1) din tratat, în special atunci când producția agricolă este imediat dependentă de cererea în rândul consumatorilor din ce în ce mai preocupați să își protejeze sănătatea.

122 Rezultă că, prin adoptarea deciziei atacate, Comisia nu a încălcat articolul 39 alineatul (1) din tratat.

Cu privire la al optulea motiv întemeiat pe nelegalitatea articolului 1 a treia liniuță din decizia atacată, în special prin faptul că acesta încalcă principiul securității juridice.

123 Potrivit Regatului Unit, decizia atacată încalcă principiul securității juridice, prin faptul că domeniul de aplicare a interdicției nu este definit într-un mod suficient de clar. Limitele domeniului de aplicare a articolului 1 a treia liniuță din această decizie (care interzice exportul „produselor obținute de la animalele din specia bovină sacrificate în Regatul Unit, care ar putea să intre în lanțul alimentar uman sau animal și al produselor de uz medical cosmetic sau farmaceutic”) nu ar putea fi definite decât prin referire la produsele menționate de Directivele 90/425 și 89/662. Articolul 1 din aceste două directive face trimitere la anexele A și B, care au fost modificate după adoptarea acestor două directive de Directiva 92/118. De altfel, articolul 10 alineatul (4) din Directiva 90/425 și articolul 9 alineatul (4) din Directiva 89/662 menționează, de asemenea, „în cazul în care situația impune acest lucru”, respectiv „produsele derivate” de la animale și „produsele originare sau produsele derivate din acestea”. În plus, domeniul de aplicare a acestor două directive trebuie să fie determinat prin trimitere la articolul 43 din tratat, ceea ce ar implica luarea în considerare a produselor agricole enumerate la anexa II la tratat.

124 De asemenea, lipsa de claritate a domeniului de aplicare a articolului 1 a treia liniuță din decizia atacată nu ar permite practic Curții să își exercite controlul asupra legalității deciziei menționate anterior, de vreme ce, datorită unei nerespectări a obligației de motivare, ar fi imposibil să se stabilească o legătură între a treia liniuță și raționamentul expus în aceste considerente.

125 În cele din urmă, Regatul Unit subliniază lipsa de competență a Comisiei de a impune o interdicție la export pentru anumite produse care nu intră în domeniul anexei II la tratat și nici în domeniul de aplicare a Directivelor 90/425 și 89/662 pe care se întemeiază decizia atacată. Astfel este cazul gelatinei, al acizilor aminați, al fosfatului dicalcic, al peptidelor derivate din peptone, al glicerolului, al acidului stearic și al sărurilor acestuia.

126 Comisia consideră că, ținând seama de urgența și necesitatea de a asigura un control eficient și complet al situației, articolul 1 a treia liniuță din decizia atacată respectă principiul securității juridice. Având în vedere gravitatea amenințării pentru sănătatea umană, natura agentului ESB și obiectivele deciziei atacate, este indiscutabil că aceasta include produse precum seul și gelatina, care sunt produse derivate de la bovine. De altfel, decizia atacată este corect motivată, prin aceea că vizează agentul ESB și, în consecință, toate produsele care pot fi contaminate cu această boală, adică produsele derivate. În cele din urmă, Directivele 90/425 și 89/662 fac trimitere în mod explicit la toate produsele reglementate de decizia atacată.

127 În această privință, nu pare că articolul 1 a treia liniuță din decizia atacată este lipsit de claritate în ceea ce privește domeniul său de aplicare, atunci când vizează „produsele obținute de la animale din specia bovină sacrificate în Regatul Unit, care pot intra în lanțul alimentar uman sau animal și produsele destinate uzului medical, cosmetic sau farmaceutic.”

128 Cu privire la respectarea obligației de motivare, este necesar, precum a subliniat avocatul general la punctul 38 al concluziilor sale, să se țină seama de faptul că Regatul Unit, destinatarul deciziei atacate, cunoscuse temeinic situația și nu se putea înșela asupra produselor reglementate de această decizie.

129 În cele din urmă, Directivele 90/425 și 89/662 prevăd că măsurile de salvagardare adoptate de către Comisie pot reglementa „produsele de origine animală” și „produsele derivate din acestea” și „produsele derivate de la animale”. Prin urmare, Comisia nu a încălcat aceste directive prin adoptarea deciziei atacate, care se referă la „produsele obținute de la animale din specia bovină”.

130 Rezultă că motivul întemeiat pe neregularitatea articolului 1 a treia liniuță din decizia atacată trebuie respins.

Cu privire la al nouălea motiv întemeiat pe nelegalitatea Directivelor 90/425 și 89/662

131 Pentru cazul în care Curtea ar decide că Directiva 90/425 sau Directiva 89/662 se aplică sau trebuie să se aplice produselor care nu intră în anexa II la tratat, Regatul Unit susține că articolul 43 din tratat nu conferă Consiliului competența de a adopta directivele menționate anterior în acest sens. În consecință, aceste două directive sunt inaplicabile în această măsură și nu pot constitui temeiul legal al deciziei atacate.

132 Comisia și Consiliul apreciază, în schimb, că Directivele 90/425 și 89/662 sunt întemeiate pe articolul 43 din tratat în mod justificat, de vreme ce acestea erau menite să realizeze obiectivele articolului 39 și că produsele derivate menționate de aceste directive sunt incluse în anexa II care reglementează „produsele de origine animală, nedenumite și neincluse în altă parte”. În orice caz, faptul că acestea au legătură, în mod întâmplător, și cu anumite alte produse care nu sunt incluse în anexa II nu afectează cu nimic validitatea acestora.

133 În această privință, din jurisprudența constantă rezultă că articolul 43 din tratat constituie un temei legal corespunzător pentru orice reglementare care privește producția și comercializarea produselor agricole enumerate în anexa II la tratat, care contribuie la realizarea unuia sau a mai multor obiective ale politicii agricole comune enunțate la articolul 39 din tratat (a se vedea hotărârile din 23 februarie 1988 Regatul Unit/Consiliul, citată anterior, punctul 14, din 23 februarie 1988 Regatul Unit/Consiliul, 131/86, Rec. p. 905, punctul 19, din 16 noiembrie 1989, Comisia/Consiliul, C-131/87, Rec. p. 3743, punctul 28, și Fedesa și alții, citată anterior, punctul 23).

134 De asemenea, Curtea a statuat că o directivă reprezintă un factor esențial pentru creșterea productivității agriculturii, obiectiv menționat la articolul 39 alineatul (1) litera (a) din tratat, pe care aceasta trebuia să îl adopte în temeiul articolului 43 din tratat, chiar dacă, aplicându-se în principal produselor incluse în anexa II, aceasta urmărește totuși, în mod întâmplător anumite produse care nu sunt incluse în aceasta (hotărârea din 16 noiembrie 1989, Comisia/Consiliul, C-11/88, Rec. p. 3799, punctul 15, publicare sumară).

135 Având în vedere libera circulație a animalelor, produsele animaliere și produsele de origine animală, pentru realizarea obiectivelor menționate de articolul 39 alineatul (1) din tratat, este necesar să se considere că articolul 43 din tratat constituie temeiul legal corespunzător pentru adoptarea Directivelor 90/425 și 89/662, chiar dacă, în mod întâmplător, aceste directive autorizează Comisia să adopte măsuri de salvagardare care cuprind „produsele de origine animală”, „produsele derivate din acestea” și „produsele derivate de la animale” care nu vor fi incluse în anexa II la tratat.

136 Prin urmare, motivul întemeiat pe nelegalitatea Directivelor 90/425 și 89/662 trebuie respins.

137 Având în vedere cele menționate anterior, acțiunea ar trebui respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

138 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru. Întrucât Regatul Unit a căzut în pretenții și Comisia a solicitat obligarea sa la plata

cheltuielilor de judecată, este necesar ca acesta să fie obligat la plata acestora. În temeiul articolului 69 alineatul (4) din acest regulament, statele membre și instituțiile care intervin în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Prin urmare, Consiliul își va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

hotărăște:

- 1) **Acțiunea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord este inadmisibilă, prin faptul că privește punctele de vedere ale Comisiei din 10 aprilie, 13 aprilie și 8 mai 1996.**
- 2) **Acțiunea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord este respinsă, prin faptul că vizează anularea Deciziei 96/239/CE a Comisiei din 27 martie 1996 privind măsurile de urgență pentru protecția împotriva encefalopatiei spongiforme bovine.**
- 3) **Obligă Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la plata cheltuielilor de judecată.**
- 4) **Consiliul Uniunii Europene își va suporta propriile cheltuieli de judecată.**

Rodríguez	Iglesias	Gulmann	Jann Ragnemalm
	Schintgen	Mancini	Moitinho de Almeida
		Edward	Puissochet
Hirsch		Jann	Sevón

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 5 mai 1998.

Grefier

Președinte R. Grass,
Rodríguez Iglesias